

УДК 65.011.

РОЛЬОВИЙ АСПЕКТ КРИТЕРІЇВ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ В УПРАВЛІНСЬКОМУ ЦИКЛІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Гузенко О.П., к.е.н., доцент
*доцент кафедри господарсько – правових
дисциплін та економічної безпеки
Донецький державний університет внутрішніх справ
E-mail: regina-guzenko@gmail.com*

На даний час фінансово-облікова система суб'єктів господарювання знаходиться в тяжких умовах, які викликані розв'язаною російською воєнною агресією проти України. Воєнні дії негативно вплинули на діяльність представників підприємницького сектору, які частково, а в окремих випадках повністю втратили власний бізнес, відбувається коливання курсу валют, відмічається зростання комунальних платежів та інфляційні навантаження на процедуру формування ціни продукції, робіт, послуг.

В таких умовах досить складно приймати управлінські рішення тому, достовірність інформаційної бази даних, яка складається за даними фінансової звітності та визначених критеріїв фінансового стану. Актуальним та сучасним для суб'єктів господарювання залишається вирішення проблеми якісного складання фінансових звітів, котрі сприятимуть більш реалістичній величині критеріїв, які обрано для оцінювання їх фінансового стану. У зв'язку з зазначеним метою дослідження виступає визначення рольового аспекту критеріїв оцінювання фінансового стану в управлінських циклах суб'єктів господарювання, з встановленням можливих напрямків покращення.

Чисельність наукових досліджень провідних вчених процедури оцінювання фінансового стану суб'єктів господарювання свідчить про значний інтерес до даної проблеми, котра відзначається особливою актуальністю в специфічних умовах проведення діяльності представниками підприємницького сектору. Разом з тим, в наукових колах сучасним для вирішення вважається питання управління фінансовим станом підприємств та якісних параметрів інформаційної бази їх визначення. У складі вчених, які переймалися даними питаннями варто віднести А.О. Азарова та О.В. Рузакову [1], Л.А.Костирко [2], О.М. Тридід, О. Г. Тижненко та Л. О. Тижненко [3], В.Й.Плиса та І.І Приймак [4], М.О.Кизим, В.А. Забродський, В.А.Зінченко та Ю.С.Копчак [5] та інші. Автори по-різному визначають категорію «фінансовий стан підприємства» та мають різні точки зору на вибір фінансових критеріїв, які його визначають.

Разом з тим недостатньо висвітлюється взаємозв'язок результативності оцінки фінансового стану з управлінськими циклами суб'єктів господарювання. ового стану з управлінськими циклами суб'єктів господарювання.

Управління фінансовою діяльністю суб'єктів господарювання відбувається на базі інформації про результативність показників фінансового стану. Понятійна категорія «фінансовий стан підприємства» представляє собою показник його фінансової конкурентоспроможності щодо виконання своїх зобов'язань. При цьому, на думку фахівців практиків об'єктивна оцінка фінансового стану суб'єктів господарювання може здійснюватися лише за допомогою системи показників, що детально та всебічно характеризують господарську діяльність. Саме вдалий вибір критеріїв оцінки фінансового стану надасть можливість суб'єктам господарювання приймати адекватні та дієві управлінські рішення, при розробці фінансової стратегії майбутнього розвитку.

У своїй праці М.О. Кизим, В.А. Забродський, В.А.Зінченко та Ю.С.Копчак [5] вважають, що «...особливе значення має об'єктивна фінансова оцінка для його власників, оскільки жоден власник не повинен нехтувати потенційними можливостями збільшення прибутку, які можна виявити тільки на підставі своєчасної оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання». Разом з тим, В.Й.Плиса та І.І Приймак [4] вважають, що «...ключова величина критеріїв оцінювання фінансового стану має бути закріплення в Наказі суб'єктів господарювання про облікову політику». На погляд науковців, такий підхід надасть можливість проводити моніторинг, тобто нагляд і контроль за відхиленням їх величини від прийнятого нормативу.

Як показують дослідження у сукупності критерії оцінювання фінансового стану суб'єктів господарювання розподілено за призначенням на певні групи, а саме показники оцінки: майнового стану, фінансової стійкості, ділової активності, ліквідності (платоспроможності) та прибутковості. Проблематичним є питання вибору серед критеріїв оцінювання фінансового стану тих показників, які відповідають напрямку формування фінансової стратегії розвитку.

Управлінський цикл фінансовою діяльністю суб'єкта господарювання має класичні етапи: планування, аналіз, корегування у відповідності з відхиленнями та контроль. На наш погляд процедури контролю за виконанням критеріїв оцінювання фінансового стану суб'єктом господарювання недостатньо, доречним є впровадження системи моніторингу на кожному етапі управлінського циклу. При цьому, процедура моніторингу повинна мати мету і завдання для кожного етапу управління фінансовою діяльністю на базі відібраних критеріїв оцінювання. Так, процедура планування величини критеріїв оцінювання фінансового стану повинна передбачити визначення їх

відповідності відібраним фінансовим критеріям та встановленій їх нормативній величині у відповідності з Наказом про облікову політику на поточний рік. На етапі аналізу, варто проводити нагляд і контроль не лише за правильним співставленням фінансових показників плану та факту, а, перш за все, встановлення чинників впливу, які спричинили появу відхилень від встановленої межі. На етапі коригування результатів оцінювання фінансового стану діяльності суб'єктів господарювання моніторингова складова має бути залучена з метою встановлення доцільності коригування окремих фінансових критеріїв у межах квартального та піврічного звіту. Останній етап управлінського циклу, а саме контроль у поєднанні з наглядом за величиною фінансових критеріїв досягне більш ефективної результативності.

Обґрунтовуючи вищевикладене можна зробити ряд висновків. Залучення критеріїв оцінювання фінансового стану суб'єктів господарювання до інформаційної бази, котра буде використана для прийняття управлінських рішень зобов'язує дотримуватися виконавців процесу оцінювання ряду вимог: законності формування фінансових звітів, які покладено в основу визначення фінансових критеріїв; дотримання нормативного значення критеріїв оцінювання фінансового стану у відповідності з Наказом про облікову політику на поточний рік; проведення обґрунтування відхилень величини фінансових показників від передбачуваної межі та встановлення критеріїв оцінювання фінансового стану, які підлягають коригуванню; введення моніторингової складової до кожного етапу фінансового управлінського циклу. Ми вважаємо, виконання запропонованих вимог надасть можливість суб'єктам господарювання сприятиме не лише прийняттю якісних управлінських фінансових рішень в коротко та довгостроковій перспективах, а, й сприятиме підвищенню відповідальності самих виконавців кожного етапу управлінського циклу. Крім того, суб'єкти господарювання отримують фінансовий інформаційний потік, який обґрунтовано з позиції негативних чинників впливу, що породженні воєнними діями в Україні.

Список використаних джерел

1. Математичні моделі та методи оцінювання фінансового стану підприємства: монографія / [А.О. Азарова, О.В. Рузакова]. Вінниця: ВНТУ, 2012. 172 с.
2. Костирко Л.А. Діагностика фінансово-економічної стійкості підприємства: монографія / [2-ге вид., перероб. і доп.] Х.: Фактор, 2014. 336 с.
3. Економіко-математичні моделі оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання: монографія / [О. М. Тридід, О. Г. Тижненко, Л. О. Тижненко]. – К. Каравела: УБС НБУ, 2015. 213 с.

4. Плиса В.Й., Приймак І.І. Стратегія забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання в економіці України: монографія. Львів: ННВК «АТБ». 2012. 144 с.
5. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: монографія / [М.О.Кизим, В.А. Забродський, В.А.Зінченко, Ю.С.Копчак]. Х.: Вид. дім «ІНЖЕК», 2013. – 144 с.